

Опорний заклад Демидівський ліцей
Демидівської селищної ради Рівненської області

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання педагогічної ради
опорного закладу Демидівського ліцею
від 28.08.2024 за №9

МИСТЕЦТВО

Навчальна програма для 5-го класу

Розроблена на основі модельної навчальної програми
«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс)»
для закладів загальної середньої освіти
(авт. Масол Л. М., Просіна О. В.)

Укладачі Карпюк О. В., Скоропадський Ю. А.

2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Вступна частина.

Особливості опанування мистецтва пов'язані з його унікальною освітньою місією – формування в людини ціннісних естетичних орієнтацій у процесі впливу на розум і почуття, свідомість і підсвідомість. Художні твори здатні пробуджувати креативний потенціал учнів для самореалізації та участі в соціокультурній творчості. Сучасні електронні мережі, долаючи культурні кордони, надають можливість отримувати художню інформацію в найрізноманітніших обсягах і форматах; але вона потребує адекватної інтерпретації, критичного ставлення, естетичного оцінювання, тобто вміння вирізняти в інформаційних потоках справжні цінності й орієнтуватися на них. З огляду на швидку цифровізацію освітньо-комунікативного середовища зростає роль візуальної інформації в розвитку людини. Візуальною образністю пронизані тексти різної природи, зокрема глобальні масиви медіатекстів, які можуть мати як естетичний, так і антиестетичний вплив на учнів. Тому вивчення мистецтва має спрямовуватися на розвиток не лише загальної і художньої культури особистості, а й на низку ключових і предметних компетентностей, зокрема медіа-компетентності як чинника подолання загроз і викликів віртуальної реальності, формування естетичного імунітету.

Навчальна програма «Мистецтво. 5 клас» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти створена на основі модельної навчальної програми «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Масол Л. М., Просіна О. В.), якій надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) (далі – Навчальна програма).

Навчальна програма забезпечує наступність між початковою і базовою освітою, гнучкий перехід учнів від молодшого шкільного віку до підліткового, сенситивного для формування цінностей і пошуку життєвих сенсів, розвитку емоційного інтелекту і критичного мислення. Вона розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти, яким визначено **мету** мистецької освітньої галузі – цілісний розвиток особистості учня у процесі опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Навчальна програма реалізує визначені в Державному стандарті ціннісні орієнтири та **ключові компетентності**, а саме: вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки й технологій; інноваційність; екологічна й інформаційно-комунікаційна компетентності; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності; підприємливість і фінансова грамотність, а також пріоритетна для мистецької галузі культурна компетентність.

Мета інтегрованого навчання мистецтва досягається шляхом реалізації таких **завдань**:

- виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток художніх інтересів та естетичних потреб, емоційного інтелекту;
- формування системи художніх знань, яка відображає видову і жанрову специфіку та взаємодію мистецтв; опанування мистецької грамоти, насамперед музичної і візуальної;

- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ; здатності брати участь у дискусіях на теми мистецтва, висловлювати й аргументувати власні думки, судження, пріоритети;
- здобуття мистецького досвіду в різних видах практичної діяльності; в індивідуальних, групових і колективних мистецьких проєктах; стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження, до роботи в команді на засадах толерантності й партнерства;
- розвиток художніх здібностей, уяви та інтуїції, критичного і креативного мислення, інноваційності;
- формування потреби в естетизації середовища, готовності до участі в соціокультурному житті, до збереження і примноження мистецько-культурних цінностей.

Принципи, на яких ґрунтується програма та визначаються дидактичні пріоритети:

- дитиноцентризму та індивідуалізації, врахування вікових особливостей і природних здібностей учнів;
- систематичності, неперервності, наступності між початковою і базовою освітою, адаптаційним і основним циклами навчання;
- глокальної освіти — поєднання глобального (загальнолюдського), національного (державного) та локального (етнокраєзнавчого) аспектів змісту освіти;
- дидактичної інтеграції на основі взаємодії мистецтв і методів компаративістики, спрямованих на поліхудожній розвиток учнів;
- континуальності — єдності навчання і виховання особистості, художнього і технічного, емоційного та раціонального, свідомого та інтуїтивного в процесі опанування мистецьких цінностей;
- варіативності змісту, засобів, методів і технологій навчання мистецтва;
- діалогічної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, партнерства, емоційно-енергетичної насиченості навчання;
- пріоритету художньо-творчої самореалізації учнів, пошуку особистісних сенсів у навчанні мистецтва;
- стимулювання мистецької самоосвіти, єдність формальної, неформальної та інформальної освіти.

Навчальна програма побудована на підґрунті *компетентнісного, інтегративного, особистісно орієнтованого, діяльнісного та культурологічного підходів*, які зумовлюють дидактично доцільне визначення змісту навчання мистецтва і широку палітру методичного інструментарію вчителя.

Компетентнісний підхід розглядається як з позиції цілей і результатів загальної мистецької освіти, які вимірюються у відповідних формах контролю та оцінювання учнів, так і з позиції організації процесу навчання: добору доцільного змісту і відповідних художньо-педагогічних технологій.

Інтегративний підхід виражається в акцентуванні взаємодії різних видів мистецтва в рамках освітньої галузі та пошуку міжгалузевих зв'язків, інтеграції навчання мистецтв із соціокультурним середовищем.

Особистісно зорієнтований підхід сприяє підвищенню мотивації до навчання, забезпечує розкриття творчого потенціалу і розвиток індивідуальних художніх здібностей учнів відповідно до інтересів і потреб.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток практичних умінь учнів у різних видах мистецтва, наскрізних навичок (soft skills) і здатності застосовувати їх у власній життєдіяльності.

Культурологічний підхід зумовлює розгляд мистецтва в широкому культурологічному контексті в єдності цінностей культури національної та зарубіжної, народної і професійної, елітарної і популярної, традиційної та інноваційної; у результаті такого підходу в учнів має сформуватися цілісний художній образ світу, готовність до діалогу культур і бажання збагачувати особистісний культурний потенціал за допомогою ресурсів світового мистецтва (за формулою «людина в культурі - культура в людині»).

Структура програми та загальна характеристика її складників

Навчальна програма містить результативні, змістові та процесуальні складники, які структуровано за трьома відповідними рубриками «Очікувані результати навчання», «Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу», «Види навчальної діяльності».

У рубриці **«Очікувані результати навчання»** конкретизовано вимоги до учнів окремо для 5 класу відповідно до запропонованого змісту і з урахуванням чотирьох груп результатів, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти. До результатів варто зарахувати не лише грамотність і досвід в окремих видах мистецтва, а й міжпредметну естетичну компетентність, а також інтегративну медіа-компетентність у сфері мистецтва. Саме вони дають змогу учням/ученицям вирішувати міждисциплінарні проблеми, наприклад, під час виконання інтегративних галузевих і міжгалузевих проєктів.

Рубрика **«Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу»** побудована із застосуванням навчальних модулів модельної навчальної програми, що оптимізує освітній процес, робить його систематизованим і водночас гнучким, варіативним.

В основу конструювання змісту програми інтегрованого курсу «Мистецтво» і визначення структури й тематизму кожного року навчання обрано авторську концепцію поліцентричної інтеграції (Л. М. Масол), яка детермінує цілісну наскрізну побудову мистецької освіти впродовж усієї вертикалі від початкової до старшої школи на засадах художньо-світоглядних орієнтацій і культурно-мистецьких універсалій. Поліцентрична інтеграція передбачає виокремлення *домінантних* компонентів змісту (музичного та образотворчого), які поєднуються в єдиний тематичний цикл на основі певної художньо-дидактичної суперпозиції, що здатна інтегрувати окремі одиниці змісту.

У рубриці **«Види навчальної діяльності»** подано орієнтовний перелік видів діяльності учнів/учениць, в якому переважають художньо-практичні й творчі. Цей перелік може варіюватися і доповнюватися вчителем, вільним у доборі художньо-дидактичного матеріалу, кількості й тематики мистецьких проєктів – індивідуальних, групових, колективних. Надані діяльнісні орієнтири й діяльнісні форми інтеграції запроваджуються через диференційовані завдання різного рівня складності з урахуванням художніх інтересів і можливостей учнів, що сприяє розвитку креативного потенціалу особистості.

Особливості організації освітнього процесу.

Кількість навчальних годин у Навчальній програмі відповідає *«рекомендованому»* навчальному часу (2 год. на тиждень), визначеному Типовою освітньою програмою (затвердженою наказом МОН від 19.02.2021 р. № 235). Заклад освіти може змінювати кількість навчальних годин на вивчення інтегрованого курсу або окремих предметів у межах заданого діапазону навчального навантаження: *«мінімального – 1 год.»* та *«максимального – 3 год.»*. При цьому треба забезпечити умови досягнення результатів навчання в обсязі **не меншому** ніж визначено цією програмою.

Навчальна програма представляє органічне поєднання змісту різних видів мистецтва з домінантністю музичного і образотворчого, тому цей курс може викладати як один, так і два вчителі відповідно до фаху – вчитель музичного мистецтва, вчитель образотворчого мистецтва, які мають співпрацювати у команді, узгоджуючи планування своїх уроків.

У разі викладання цього курсу двома вчителями у Навчальній програмі виокремлено дві складові за видами мистецтва із зазначенням відповідної кількості годин «Мистецтво: музичне мистецтво» (1 година на тиждень) – Додаток 1, «Мистецтво: образотворче мистецтво» (1 година на тиждень) – Додаток 2.

Необхідною умовою реалізації завдань мистецької освітньої галузі є дотримання інтегративного підходу через узгодження програмового змісту і результатів навчання з різних видів мистецтва. Тому необхідною умовою є упровадження інтегрованого курсу «Мистецтво» протягом усього навчального року, не виокремлюючи його складові (музичну, образотворчу) в окремі навчальні періоди (семестри). Відповідно – у класному журналі для кожної складової відводяться окремі сторінки, на яких після назви інтегрованого курсу через двокрапку прописується уточнення: «Мистецтво: музичне мистецтво», «Мистецтво: образотворче мистецтво».

Якщо освітній заклад обирає *рекомендовану* кількість годин на галузь (2 год. на тиждень), то може викладатися як інтегрований курс «Мистецтво» (2 год на тиждень), так і автономні його складники «Мистецтво: музичне мистецтво» (1 год.) та «Мистецтво: образотворче мистецтво» (1 год), де теми із синтетичних мистецтв і медіа, зазначені в модулях модельної навчальної програми інтегруються до змісту домінантних видів мистецтва, адже вимоги до результатів їх опанування учнями, що передбачені Державним освітнім стандартом, не підлягають скороченню.

Основна частина Навчальної програми за такою моделлю викладена у Додатках 1,2, змістове наповнення яких має реалізовуватися в паралельному режимі двома вчителями у командній взаємодії.

Якщо освітній заклад обирає *мінімальну* кількість годин на галузь (1 год. на тиждень), то викладається виключно інтегрований курс. Основна частина Навчальної програми за такою моделлю навчання викладена у Додатку 3.

Орієнтовна тематична структура Навчальної програми

	Мистецтво: музичне мистецтво (1 год) <i>Додаток 1</i>	Мистецтво: образотворче мистецтво (1 год) <i>Додаток 2</i>	Мистецтво (1 год) <i>Додаток 3</i>
	<i>Тема року: Види і мова мистецтва</i>		<i>Тема року: Види і мова мистецтва</i>

Розділ І. Народне і професійне мистецтво Розділ ІІ. Взаємодія і синтез мистецтв	Розділ І. Народне і професійне мистецтво Розділ ІІ. Взаємодія і синтез мистецтв
--	--

2.Основна частина.

5 клас

Додаток 1

Мистецтво: музичне мистецтво

<i>Очікувані результати навчання</i>	<i>Пропонований зміст</i>	<i>Орієнтовні види навчальної діяльності</i>
<i>Тема року: Види і мова мистецтва</i>		
Розділ І.. Народне і професійне мистецтво <i>16 годин (з них 2 – резервний час)</i>		
1. Пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, виявляє ціннісне емоційне ставлення до мистецтва Учень (учениця) 1.1. • називає види народних пісень; • розрізняє вокальну та інструментальну, сольну, ансамблеву, оркестрову і хорову музику; • розрізняє вокальне виконання із супроводом і а капела; • характеризує засоби музичної виразності: мелодію, інтонацію; темп, тембр, регістр, динаміку; • розрізняє за звучанням групи інструментів симфонічного оркестру, характеризує роль диригента в оркестрі; • описує і порівнює звучання різних видів оркестрів; • наводить приклади вокальної та інструментальної музики у власному житті;	Вступ. Палітра видів мистецтва. Роль мистецтва у житті людини. Художній образ - основа сприймання і розуміння змісту твору мистецтва. Спільні поняття для різних видів мистецтва: ритм, гармонія, форма тощо. Модуль 1 (домінантний). Види і мова музичного мистецтв. Народна і професійна музика.	Спів народних і сучасних авторських пісень з пластичним інтонуванням, з імпровізованими жестами й рухами. Гра на елементарних дитячих інструментах, зокрема на виготовлених власноруч. Експериментування зі звуками різних властивостей. Імпровізація супроводу до пісні, ритмічних послідовностей, мелодій до вірша тощо. Виконання ритмічних послідовностей (соло і в ансамблі). Музично-дидактичні ігри (зокрема з нотної грамоти).

1.2. - уважно сприймає твори різних видів мистецтва, зокрема твори музичного мистецтва; - характеризує твори музичного мистецтва, використовує відповідну термінологію; - порівнює виконання української народної пісні в різних інтерпретаціях (зокрема, автентичному і сучасному естрадному); - висловлює власне ставлення до творів мистецтва, застосовує в процесі вербальної інтерпретації відповідну термінологію; - наводить приклади синтезу мистецтв, зв'язків між видами мистецтва, мистецтва з життям.	Особливості українського музичного фольклору. Календарно-обрядові, родинні, жартівливі, сатиричні, ліричні, історичні пісні у дзеркалі традицій і сучасності. Сучасні обробки народної і класичної музики. Вокальна та інструментальна музика. Виконання а капела та із інструментальним супроводом. Соліст, ансамбль (види ансамблів), хор, співочі голоси. Симфонічна музика. Групи музичних інструментів симфонічного оркестру. Партитура, диригент. Види оркестрів. Музична мова: мелодія, інтонація, гармонія, тембр, темп, лад, регістр, динаміка, фактура.	Дослідження звуків довкілля, звукові імпровізації. Участь у колективних, групових та індивідуальних мистецьких проєктах (зокрема екологічних) з виявом умінь працювати в команді, ініціативності, креативного мислення. Застосовування цифрових технологій у презентаціях. Сприймання, аналіз, інтерпретація і порівняння творів різних видів мистецтва – музичного, візуальних з дотриманням відповідної термінології та норм грамотного українського мовлення. Участь у дискусіях з тем мистецтва, висловлювання власних емоційних вражень, ціннісних ставлень та критичних суджень щодо художніх творів. Добір видів художньої діяльності для емоційного задоволення, зняття втоми.
2. Виявляє художньо-образне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва Учень (учениця) 2.1. - відтворює запропоновані ритмічні послідовності соло, в групі; - розучує і виконує пісні у відповідному темпі, динаміці, характері, настрої, характеризує її мелодію; - відтворює метр запропонованого фрагменту музичного твору, відтворює диригентські схеми; 2.2. - створює і виконує власні ритмічні послідовності, зокрема ритмічний супровід до пісні імпровізує, виражає різні емоції через інтонації (музичні, мовні). - експериментує з різними інтонаціями – мовними, музичними; бере участь у створенні музичних «діалогів»; 2.3. - бере участь в колективній творчій діяльності.		
3. Пізнає себе через взаємодію з мистецтвом, регулює власний емоційний стан Учень (учениця) 3.1.		

• характеризує власні досягнення в музичній творчості; 3.2. • презентує результати власної творчості, пояснює свій задум; 3.3. • бере участь в обговоренні творів різних видів мистецтва, • долучається до мистецьких заходів, бере участь в інсценізаціях календарно-обрядових дійств тощо; 3.4. • висловлює емоційне враження від творів мистецтва; пояснює ставлення до них; • називає власні емоції, що виникли під час сприймання творів мистецтва; • порівнює емоційні стани, що передають різні твори мистецтва; • передає враження від творів вербально/невербально, різними художніми засобами; • виявляє ставлення до вокальної, інструментальної музики; до різних видів музичної діяльності; • висловлює міркування щодо ролі митців для збереження довкілля, ролі музики для міжособистісного спілкування.		
4. Використовує інформаційне середовище у власній творчості та художній комунікації 4.1 • шукає й добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, упорядковує їх; • висловлює міркування щодо ролі інформаційного середовища для розвитку і поширення мистецтва.		
Розділ 2. Взаємодія і синтез мистецтв <i>19 годин (з них 4 – резервний час)</i>		
1. Пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, виявляє ціннісне емоційне ставлення до мистецтва Учень (учениця)	Модуль 2. Види і мова сценічних мистецтв. Зв'язок мистецтва з	Спів народних і сучасних авторських пісень з пластичним інтонуванням, з імпровізованими жестами й рухами.

1.1. • наводить приклади різних взаємодій між видами мистецтва, зокрема взаємодію різних видів мистецтва з мистецтвом літератури; • характеризує особливості різних видів театрального мистецтва; порівнює різновиди музичного театру – опери і балету; • пояснює особливості сценічної мови, сценічного руху; орієнтується в облаштуванні глядацької зали в театрі; розуміє і пояснює особливості поведінки в театрі; роль музики в театрі; • визначає особливості художньої мови хореографії; визначає різновиди хореографічного мистецтва; • розуміє і визначає можливості телебачення; • характеризує різновиди кіномистецтва, пояснює роль музики у кіномистецтві, особливості кіно як синтетичного виду мистецтва; бере участь в обговоренні телепрограм. • характеризує особливості цирку як виду мистецтва. • розуміє призначення різних шоу; 1.2. • уважно сприймає твори різних видів мистецтва, зокрема твори музичного мистецтва, • характеризує твори музичного, театального, хореографічного, кіномистецтва, використовує відповідну термінологію; • висловлює власне ставлення до творів мистецтва, застосовує в процесі вербальної інтерпретації відповідну термінологію; • наводить приклади синтезу мистецтв, зв'язків між видами мистецтва, мистецтва з життям.	літературою. Види і мова театру: драматичного, музичного, лялькового. Музичний театр: мюзикл, опера, балет. Мова хореографії. Хореографічно-театралізовані дієства. Види танців. Флешмоб. Модуль 5. Види і мова візуальних / екранних мистецтв. Телебачення та його художні особливості. Види кінематографу: художнє, анімаційне, документальне. Музика в кіно. Види мультфільмів (мальовані, лялькові, пластилінові, комп'ютерні). Специфіка мови циркового мистецтва.	Інсценізації пісень з танцювальними рухами. Виконання вправ на дикцію, артикуляцію, створення інтонацій, акторські імпровізації – створення запропонованих образів. Гра на елементарних музичних інструментах, зокрема на виготовлених вироблених власноруч. Експериментування зі звуками різних властивостей. Імпровізація супроводу до пісні. Виконання ритмічних партитур. Музично-дидактичні ігри. Дослідження довкілля, сприйняття його об'єктів для художньо-образної інтерпретації (звукові імпровізації).
2. Виявляє художньо-образне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва Учень (учениця) 2.1. • відтворює запропоновані ритми (соло, в ансамблі), • виконує ритми, рухи під музику • виконує пісню у відповідному характері;		

• виявляє старанність та активну участь в іграх-вправах; • виконує у відповідному характері (рухи, міміка, мова, інтонації) запропоновані ролі-інсценізації; 2.2. • створює власні ритмічні послідовності; • створює музичні і мовленнєві інтонації, • проявляє ініціативність у виконанні творчих завдань; • виявляє ініціативу в інсценізації пісні; 2.3. • бере участь в інсценізації, • бере участь у створенні флешмобу; • пропонує ідеї, виявляє ініціативу в реалізації проєкту, • виявляє активну участь у колективній художньо-творчій діяльності.		
3. Пізнає себе через взаємодію з мистецтвом, регулює власний емоційний стан Учень (учениця) 3.1. • характеризує власні досягнення в музичній, театралізованій творчості; 3.2. • презентує результати власної творчості, пояснює свій задум; 3.3. • бере участь в обговоренні творів музичного, театального, хореографічного та інших видів мистецтва; 3.4. • висловлює думки, емоції щодо твору мистецтва; пояснює власне ставлення до них /мистецької діяльності; • висловлює думки щодо можливостей мистецтва хореографії для зміцнення здоров'я; • висловлює думки щодо ролі танцювального, кіно мистецтва, тощо в житті людини, пояснює власне ставлення до театального, кіномистецтва, хореографії; • висловлює думки, емоції щодо ролі телебачення у житті людини;		

пояснює власне ставлення.		
4. Використовує інформаційне середовище у власній творчості та художній комунікації 4.1 • шукає й добирає з допомогою вчителя чи інших осіб аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, упорядковує їх; • висловлює міркування щодо ролі інформаційного середовища для розвитку і поширення мистецтва.		

Додаток 2

Мистецтво: образотворче мистецтво

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Орієнтовні види навчальної діяльності
<i>Тема року: Види і мова мистецтва</i>		
Розділ І. Народне і професійне мистецтво 16 годин (з них 2 – резервний час)		
1. Пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, виявляє ціннісне емоційне ставлення до мистецтва <i>Учень (учениця)</i> 1.1. • розрізняє та називає твори народного декоративно-прикладного та професійного мистецтва (графіки, живопису, скульптури); • розуміє особливості стилізації зображень на основі реальних природних форм, фігур чи предметів; • називає і розрізняє види орнаментів за змістом (геометричний, рослинний, тваринний (зооморфний));	<i>Модуль 3 (домінантний). Види і мова візуальних / образотворчих мистецтв.</i> Основи композиції - побудови художнього твору, що забезпечують його цілісність. Засоби художньої виразності графіки (точка, лінія, пляма, штрих). Види й техніки графіки. Силует. Світлотінь. Засоби художньої виразності	Дослідження довкілля, сприйняття його об'єктів для художньо-образної інтерпретації (замальовки, фотографії тощо). Сприймання, аналіз, інтерпретація і порівняння творів декоративно-ужиткового, образотворчого мистецтва, комп'ютерної графіки з дотриманням відповідної термінології та норм грамотного українського мовлення.

- розповідає як народилося образотворче мистецтво; - описує особливості мови графіки (виразові особливості лінії, штрихів, плями, виразальні можливості контрасту) живопису (виразові особливості кольору) та скульптури (виразові особливості); - розрізняє види графіки (оригінальна, прикладна, комп'ютерна), техніки графіки; - наводить приклади динамічної/статичної графічної композиції; - визначає колорит живописного полотна (наближений, теплий, холодний, контрастний) та пояснює як він впливає на відображення настрою; - називає групи кольорів (основні, похідні, теплі, холодні, споріднені, контрастні за кольором); 1.2. - уважно сприймає твори образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, характеризує їх, використовує відповідну термінологію; - визначає народні мотиви в сучасному мистецтві; - висловлює власне ставлення до творів образотворчого (графіки, живопису, скульптури) мистецтва та декоративно-прикладного мистецтва.	живопису (колір, відтінки кольору, колорит, теплі і холодні кольори, контраст і нюанс). Види й техніки живопису (станковий, монументальний - фреска, мозаїка, вітраж). Види й техніки живопису (станковий, монументальний - фреска, мозаїка, вітраж). Види мистецтва скульптури (кругла, рельєф); мова скульптури (об'єм, форма, фактура), матеріали скульптора.	Виконання вправ: малювання лініями з різними характерами, штрихування, змішування кольорів фарб та їх нанесення у різні способи, створення різної фактури. Малювання стрічкового орнаменту, стилізація осіннього листя. Створення графічних (лінією, штрихами, плямами) та живописних композицій у різних техніках. Виконання силуетних зображень. Ліплення об'ємних зображень. Участь у колективних, групових та індивідуальних мистецьких проєктах: Створення каталогу «Земна краса», створення фотовиставки «Скульптура мого краю» з виявом умінь працювати в команді, ініціативності, креативного мислення. Участь у індивідуальному дослідженні мотивів орнаментів речей повсякденного вжитку своєї родини, у колективному міні дослідженні «Екологія рідного краю». Участь у дискусіях з тем мистецтва, висловлювання власних емоційних вражень, ціннісних ставлень та критичних суджень щодо художніх
2. Виявляє художньо-образне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва Учень (учениця) 2.1. - виконує зображення (графічні, живописні, об'ємні) застосовує різні художні техніки, матеріали, формати, прийоми; - використовує художню літературу в мистецькій творчості;		

• використовує знання і вміння з громадянської та історичної, природничої, інформатичної освітніх галузей; 2.2. • експериментує з кольорами, лініями, формами; • пропонує власні ідеї, реалізує їх з допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій; 2.3. • спостерігає за довкіллям, фіксує власні спостереження (фото, замальовки тощо).		творів. Добір видів художньої діяльності для емоційного задоволення, зняття втоми.
3. Пізнає себе через взаємодію з мистецтвом, регулює власний емоційний стан <i>Учень (учениця)</i> 3.1. • називає власні досягнення в образотворчій діяльності, визначає уміння і навички, які потрібно ще удосконалювати; 3.2. • демонструє свої творчі роботи, за потреби, пояснює свій задум; 3.3. • бере участь в обговоренні творів декоративно-ужиткового та інших видів образотворчого мистецтва, пояснює свою позицію; • бере участь у колективній творчій діяльності; 3.4. • визначає емоційні стани, що втілюють твори мистецтва; • порівнює емоційні стани, що передають різні твори мистецтва; • називає власні емоції, що виникли під час		

сприймання творів мистецтва; • виявляє і пояснює ставлення до творів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва; • виявляє власне ставлення до різних видів образотворчої діяльності.		
4. Використовує інформаційне середовище у власній творчості та художній комунікації <i>Учень (учениця)</i> 4.1. • обирає різні способи творення для художнього самовираження (ілюстрації, фото тощо); • шукає й добирає з допомогою вчителя чи інших осіб відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, упорядковує їх; 4.2. • визначає з допомогою вчителя чи інших осіб достовірність джерела інформації про мистецтво; • висловлює міркування щодо ролі митців для збереження довкілля; ролі інформаційного середовища на розвиток і поширення мистецтва.		
Розділ II. Взаємодія і синтез мистецтв 19 годин (з них 4 – резервний час)		
1. Пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, виявляє ціннісне емоційне ставлення до мистецтва <i>Учень (учениця)</i> 1.1. • описує особливості дизайну та його видів (графічного, книги, одягу); • описує особливості мови мистецтва архітектури, її засоби виразовості;	Модуль 4. Види і мова візуальних / пластичних мистецтв. Види декоративно-ужиткового мистецтва (розпис, вишивка, витинання, гончарство, різьблення тощо). Особливості українського народного мистецтва.	Дослідження довкілля, сприйняття його об'єктів для художньо-образної інтерпретації (замальовки, фотографії тощо). Сприймання, аналіз, інтерпретація і порівняння творів декоративно-ужиткового, образотворчого мистецтва, архітектури, синтетичних

• пояснює особливості інтер'єру театру, театральних ляльок та професії актора ляльководи, (фотомистецтва, кіномистецтва, візуальних шоу, зокрема фрізлайту) їхню взаємодію • розуміє і пояснює важливість облаштування сценічного простору для театральної вистави, роль театральних костюмів; • характеризує діяльність архітекторів, художників, лялькарів, дизайнерів, народних умільців, фотографів; • наводить приклади синтезу мистецтв у театрі, у кіно, видовищах тощо; • розрізняє види декоративно-ужиткового мистецтва та вирізняє стилізовані зображення; • описує особливості українського народного мистецтва; • наводить приклади використання творів народного мистецтва в наш час; • розуміє і пояснює використання екоматеріалів на користь для здоров'я; • наводить приклади улюблених творів кіномистецтва; 1.2. • уважно сприймає твори образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва, архітектури, фото-, кіномистецтва, характеризує їх, використовує відповідну термінологію; • висловлює власне ставлення до творів мистецтва, дизайну та дизайнерської діяльності.	Види і мова архітектури. Мова художньої фотографії. Види дизайну. Сучасні артпрактики (інсталяція, стріт-арт, реді-мейд). Модуль 5. Види і мова візуальних / екранних мистецтв. Види кінематографу: художнє, анімаційне, документальне. Мова ігрового кіно. Види мультфільмів (мальовані, лялькові, пластилінові, комп'ютерні). Художник у кіно.	видів мистецтв з дотриманням відповідної термінології та норм грамотного українського мовлення. Виконання начерків, замальовок та ескізів гриму, створення макетів будівлі театру, декорацій сцени, театральних ляльок, графічних (шрифтових), живописних, декоративних композицій у різних техніках, зокрема з урахуванням національних традицій. Виконання дизайнерських робіт (костюмів, маски, розпис текстильних виробів), ліплення, фотографування, створення простої пластилінової анімації. Участь у колективних, групових та індивідуальних мистецьких проєктах (зокрема екологічних) з виявом умінь працювати в команді, ініціативності, креативного мислення. Застосовування цифрових технологій у презентаціях фото, анімації. Участь у дискусіях з тем мистецтва, висловлювання власних емоційних вражень, ціннісних ставлень та критичних суджень щодо художніх творів. Добір видів художньої діяльності для емоційного задоволення, зняття втоми.
2. Виявляє художньо-образне мислення під час		

творчої діяльності в різних видах мистецтва <i>Учень (учениця)</i> 2.1. • виконує зображення (графічні, живописні, об'ємні, декоративні), застосовує різні художні техніки, матеріали, формати, прийоми, фотографії, прості шрифтові композиції, гіф-анімації; • упорядковує композиції зображень; • використовує художню літературу в мистецькій творчості; 2.2. • розшифровує візуальну інформацію на етикетках товарів для художньої творчості, кіноафішах; • пропонує власні ідеї, реалізує їх з допомогою вчителя чи інших осіб, зокрема з урахуванням національних традицій; 2.3. • спостерігає за довкіллям, фіксує власні спостереження (фото, замальовки тощо); • використовує знання і вміння з мовно-літературної, математичної, природничої, інформатичної освітніх галузей.		
3. Пізнає себе через взаємодію з мистецтвом, регулює власний емоційний стан <i>Учень (учениця)</i> 3.1. • називає власні досягнення в образотворчій діяльності, визначає уміння і навички, які потрібно ще удосконалювати; 3.2. • демонструє свої творчі роботи, за потреби, пояснює свій задум; 3.3.		

• бере участь в обговоренні творів різних видів мистецтва, пояснює свою позицію; • бере участь у колективній творчій діяльності; 3.4. • визначає емоційні стани, що втілюють твори мистецтва та дизайну; • порівнює емоційні стани, що передають різні твори мистецтва та дизайну; • висловлює емоційне враження від творів архітектури, візуального/образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва, синтетичних видів мистецтва, дизайнерських робіт, пояснює ставлення до них; • виявляє і пояснює ставлення до творів різних видів мистецтва та дизайну; • виявляє власне ставлення до різних видів образотворчої діяльності; • пояснює власне ставлення до різних видів образотворчої та дизайнерської діяльності; • висловлює міркування щодо ролі мистецтва для збереження довкілля; зміцнення здоров'я; об'єднання людей навколо певної ідеї тощо.		
4. Використовує інформаційне середовище у власній творчості та художній комунікації <i>Учень (учениця)</i> 4.1. • обирає різні способи творення для художнього самовираження (ілюстрації, фото тощо); • шукає й добирає з допомогою вчителя чи інших осіб відео-, ілюстративні й текстові матеріали з різних джерел, упорядковує їх; 4.2. • визначає з допомогою вчителя чи інших осіб		

достовірність джерела інформації про мистецтво; • висловлює міркування щодо ролі митців для збереження довкілля; ролі інформаційного середовища на розвиток і поширення мистецтва.		
---	--	--